

Examen HAVO
2019

tijdvak 1
donderdag 23 mei
13.30 - 16.00 uur

Turks

Bij dit examen horen een bijlage en een antwoordblad.

Beantwoord alle vragen op het antwoordblad.

Dit examen bestaat uit 42 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 49 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Let op: beantwoord een open vraag altijd in het Nederlands, behalve als het anders is aangegeven. Als je in het Turks antwoordt, levert dat 0 punten op.

Tekst 1 Harika Çocuklar

- 1p 1 Yazar, meslektaşlarıyla ilgili yaptığı gözlemden nasıl bir duyguya kapılmıştır?
A hayranlığa
B kızgınlığa
C şaşkınlığa
D heyecana
- 1p 2 Yazarın, 'Harika çocuklar bölümünü' özetleyerek sunum yapmasının sebebi nedir?
A araştırmalarının sonucunu göstermek istemesi
B kendisine verilen sürenin kısa olması
C konuyu başka yönlerden dile getirmek istemesi
D meslektaşlarıyla aynı fikirleri paylaşması
E müziğin beyin gelişimi üzerindeki muhteşem etkisi
- 1p 3 Parçada geçen '**gölgede kalmak**' deyimini hangi anlamda kullanılmıştır?
A arka planda yer almak
B aşırı ilgi görmemek
C mükemmeli yaşamamak
D ne yapacağını şaşırmak
- 1p 4 Aşağıdaki başlıklardan hangisi parçanın son paragrafıyla **çelişmektedir**?
A Çocukları kendi haline bırakın.
B Ebeveynler anlayışlı olmalı.
C Kişisel gelişim yeteneklerden önemlidir.
D Toplumsal baskılar çocuklara zararlıdır.
- 1p 5 Parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?
A 'Harika' kelimesiyle anormal bir durum olduğu vurgulanmaktadır.
B Solomon, sadece satrançla ilgilenen çocukları gözlemlemiştir.
C Yazar, Solomon'un beğenmediği görüşlerini sunumunda atlamıştır.
D Yazar, Solomon'un yetenekli çocuklarla ilgili fikirlerini benimsemektedir.
- 1p 6 Harika Çocuklar metni nasıl bir yazı türüdür?
A biyografi
B eleştiri
C fıkra
D makale

Tekst 2 Yaban Güzelleri

- 1p 7 'Fotokapanlar'ın kullanılmasındaki **en önemli** amaç aşağıdakilerden hangisidir?
A doğa turizmini geliştirmek
B doğal yaşamı sergilemek
C kaçak avın önüne geçmek
D vahşi hayvanları korumak
- 2p 8 Welke twee 'extra opbrengsten' hebben de wildcamera's volgens directeur Yılmaztürk?
Drones worden ingezet om het gebied beter in beeld te brengen.
- 1p 9 Wat is het andere belangrijke doel van de inzet van drones volgens directeur Yılmaztürk?
- 1p 10 Yaban hayvanlarının davranış biçimlerini ve sosyolojisini bilmek neden önemlidir?
A daha iyi bilimsel veriler elde edebilmek için
B insanların davranışlarıyla karşılaştırabilmek için
C yaban hayvanlarını daha iyi koruyabilmek için
D yeni türleri daha kolay ayırt edebilmek için
- 2p 11 In de tekst zijn er maatregelen genoemd om de illegale jacht te stoppen. Schrijf vier van deze maatregelen op.

Tekst 3 İyi Konuşmanın Sırrı Nedir?

- 1p 12 Yazar birinci paragrafın son cümlesiyle hangi düşüncüyü belirtmektedir?
Öğrencilerin
A aralarındaki rekabet yetişkinler tarafından teşvik edilmelidir.
B cezalandırılmaları yerine ödüllendirilmeleri tercih edilmelidir.
C meslek seçiminde daha çok aldıkları notlar temel alınmalıdır.
D motive yoluyla daha da başarılı olmaları desteklenmelidir.
- 1p 13 Welk woord in alinea 1 wordt door de advocaat en de lerares verschillend geïnterpreteerd?
Je moet in het Turks antwoorden.
- 1p 14 Yazar iyi konuşma sanatını aşağıdakilerden hangisine benzetmektedir?
A iş görüşmesine
B moral depolamaya
C satış başarısına
D seyahat etmeye

- 1p 15 Avery'ye göre konuşmadan önce deneme yapmanız en çok hangi sebepten dolayı önemlidir?
A aşırı heyecanınızı gidermek için
B dinleyici odaklı konuşma yapabilmek için
C haklı olup olmadığınızı ortaya çıkarmak için
D olası irade dışı hareketlerinizi ortaya çıkarmak için
- 1p 16 Met welke zin in de tekst wordt de titel beantwoord?
Schrijf de eerste twee en de laatste twee woorden op van deze zin.

Tekst 4 Dalgın Suların Güzelliği

- 1p 17 Birinci paragrafta yazar, okuyucularını etkilemek için hangi anlatım sanatını kullanmaktadır?
A abartma
B betimleme
C eleştirme
D kişileştirme
- 1p 18 Yazara, içinde bulunduğu yerin gizemli bir dili olduğunu hissettiren nedir?
A kaplumbağaların ayak izleri
B kaya mezarlarının görünüşü
C kükürtlü suların kokusu
D leyleklerin heybetli yuvası
E mavi yengeçlerin görüntüsü
- 1p 19 Kanallarda özellikle piyade teknelerinin kullanılmasının sebebi nedir?
A doğaya zarar vermemesi
B daha çok yolcu taşınabilmesi
C kullanımının kolay olması
D kullanımının ucuz olması
E turistlerin talep etmesi

In de tekst staat dat de schrijver de archeologen bewondert.

- 1p 20 Schrijf de eerste twee en de laatste twee woorden van de zin op waarin dat staat.
- 1p 21 Kies bij de open plek 21 in de tekst het juiste antwoord uit de gegeven mogelijkheden.
A bedeni
B estetiği
C ihtişamı
D ruhu

Tekst 5 Evde Ekonomi Zamanı

- 1p 22 Birinci ve ikinci paragrafta verilen bilgilerle aşağıdakilerden hangisi **çelişmektedir**?
- A evde yapılan ürünlerin taze ve katkısız olması
 - B gıda sektörünün taklitçilerle dolu olması
 - C organik ürünlerin çok ucuz olması
 - D sağlıklı yaşamın giderek önem kazanması
 - E sosyal medyanın ürün satışlarını hızlandırması
- 1p 23 Kies bij de open plek **23** in de tekst het juiste antwoord uit de gegeven mogelijkheden.
- A bölgesel
 - B küresel
 - C ülkesel
 - D yöresel
- In alinea 4 worden twee voordelen genoemd met betrekking tot het kopen van biologische producten.
- 2p 24 Schrijf deze twee voordelen op.
- 1p 25 Altıncı paragrafta vurgulanan ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?
- A alışkanlıkların temelden değişmesi
 - B doğal ürünlere ulaşımın kolaylaştırılması
 - C israftan tamamen kaçınılması
 - D koruyucu maddelerin azaltılması
 - E satışların kısa süre içinde artması
- 1p 26 'Bilinçli tüketim ve internet kullanımı'nın mükemmel birleşimi aşağıdaki hangi iki paragrafta ele alınmaktadır?
- A ikinci ve üçüncü paragraflarda
 - B dördüncü ve beşinci paragraflarda
 - C beşinci ve yedinci paragraflarda
 - D altıncı ve yedinci paragraflarda

Tekst 6 Karpuzun Gizli Tarihi

- 1p 27 Bahçecilik uzmanı Harry Paris'in bilime getirdiği **en önemli** kazanım aşağıdakilerden hangisidir?
A 'karpuz' sözcüğünün İbranice karşılığını keşfetmek
B karpuzun ıslahına katkıda bulunmak
C karpuzun popülerliğini artırmak
D karpuzun değişimini ortaya çıkarmak
- 1p 28 Parçaya göre karpuzun tarihinin **hâlâ** gizli kalmasına sebep olan en büyük etken aşağıdakilerden hangisidir?
A bilim adamlarının kendi teorilerinde ısrarı
B buluntuların yanlış yorumlanması
C sınıflandırma hatalarının yapılması
D tarihi kanıtların yetersiz olması
- 1p 29 Uit welk kenmerk van de watermeloen leiden wetenschappers af dat deze sinds vierduizend jaar gecultiveerd wordt?
- 2p 30 Wat zijn de vier belangrijke algemene gebruiksmogelijkheden van de watermeloen volgens de tekst?
- In de alinea's 1 en 8 zijn twee kenmerken van de watermeloen genoemd.
- 1p 31 Schrijf deze twee kenmerken op.

Tekst 7 Evli Çiftler Nasıl Para Biriktirebilir?

- 3p 32 Welk alineanummer hoort bij welk kernwoord?
Schrijf bij elk alineanummer de letter van het juiste kernwoord op.

Alineanummer	Kernwoord(en)
2	a. ihtiyaç listesi
3	b. ekstra vergiler
4	c. tasarruf etmek
5	d. planlama
6	e. borçlanma

- 1p 33 Beşinci paragrafta geçen '**Damlaya damlaya göl olur**' atasözü, eşler üzerinde nasıl bir duygu oluşturmaktadır?
A cesaret
B emniyet
C heyecan
D mutluluk

- 1p 34 Altıncı paragrafta geçen 'Ayağını yorganına göre uzat!' atasözüyle anlatılmak istenen nedir?
- A bulunulan yerin değerini bilme
 - B elindekini herkesle paylaşma
 - C imkanlarına göre harcama yapma
 - D kendini güvende hissetme
 - E rastgele alım satımda bulunma

Tekst 8 Bu İşin İçinde Milyarlar Var

- 1p 35 Birinci paragrafta geçen 'son durağı' ifadesiyle kastedilen nedir?
- A Çin ve Türkiye arasındaki ilişkilerin zirve yapması
 - B Çin'in Batı'ya açılmadan önceki son yatırım merkezi
 - C İstanbul'un kardeş şehir olarak ilan edilmesi
 - D Türkiye'nin Doğu'ya yaptığı açılımın son halkası
- 1p 36 Parçaya göre Çin sermayeli şirketler İstanbul'daki limana hangi konuda katkı sağlamışlardır?
- A daha etkin savunma sistemlerinin kurulmasında
 - B liman sayılarının arttırılmasıyla yolcu sayısında
 - C modern teknik araçların kullanımıyla hizmet kalitesinde
 - D sağlıklı bir rekabet ortamıyla fiyatların düşürülmesinde
 - E yenilebilir enerji kullanımıyla çevre kirliliğini önlemede
- 1p 37 Çin ve Türkiye arasında yapılan üst düzey ziyaretler ticaretin yanısıra hangi alanda bir sonuç vermiştir?
- A Asya'daki sorunlarda diplomasinin kullanımında
 - B beklenmeyen politik sorunların kolayca çözümünde
 - C farklı platformlarda yürütülen kültürel işbirliğinde
 - D küresel sağlık sorunlarını bir merkezden ele almada
 - E ortak askeri tatbikatların başarıyla yapılmasında
- 1p 38 Parçada geçen '**ivme kazandırma**' ifadesiyle aşağıdakilerden hangisi ima edilmektedir?
- A elde edilen kazancın giderek artması
 - B hali hazırda var olan ortak projelerin hızlandırılması
 - C karşılıklı görüşmelerin sekteye uğraması
 - D masrafların birden bire yükselmesi
- 1p 39 Parçaya göre aşağıdaki cümlelerden hangisi doğrudur?
- A Bölgesel çatışmalar Çin ekonomisini derinden etkiledi.
 - B Çin'de milyonlarca insanı mutlu eden yeni iş kapıları açıldı.
 - C Dünyanın ilk kuantum uydusu Fast, uzaya fırlatıldı.
 - D İstanbul'daki kongre dünya borsaları tarafından takip edildi.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Lees bij de volgende opgaven steeds eerst de vraag voordat je de bijbehorende tekst raadpleegt.

Tekst 9 Usta Yönetmenlerin Meslek Sırları

Je studeert aan de filmacademie. Voor een werkstuk ben je op zoek naar meer informatie over een positieve kijk op de relatie tussen de regisseur aan de ene kant en de acteurs en het technisch team aan de andere kant.

- 1p 40 Over wie van de deskundige regisseurs in dit artikel kun je het best meer informatie verzamelen?
Schrijf de naam van de regisseur op.

Tekst 10 İstanbul'un Yedi Meşhur Yokuşu

Je bent gids en je wilt een groep toeristen het oude İstanbul laten herbeleven.

- 2p 41 Naar welke straat uit de bovenstaande tekst kun je de toeristen het best naar toe brengen?
Schrijf de naam van deze straat op.
Schrijf ook de eerste twee en de laatste twee woorden van de zin op die jouw antwoord ondersteunt.
- 1p 42 Parçada geçen yokuşlardan hangisinin adının nereden geldiği anlatılmıyor?
- A Faik Baba Yokuşu
 - B İnadiye Yokuşu
 - C Kazancı Yokuşu
 - D Mahmutpaşa Yokuşu
 - E Portakal Yokuşu

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.